

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องบทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเกี่ยวกับบทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เพื่อศึกษาทิศทางบทบาทและการทำงานในอนาคตของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 – พ.ศ. 2550

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดวิธีการศึกษาวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร
2. การสัมภาษณ์ข้าราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติที่ปฏิบัติงานในพื้นที่

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม รวม 25 คน ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 6 คน
- 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติการ จำนวน 19 คน

1.2.2 การศึกษาวิจัย เน้นการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

- 1) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร
- 2) การสัมภาษณ์

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล จะนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 2 บทบาท ดังนี้

1) การปฏิบัติงานด้านการข่าว

บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านการปฏิบัติงานการข่าว มี 4 อย่าง ดังนี้

(1) การรวบรวมข่าวสาร ได้แก่ การรวบรวมข่าวสารที่ต้องการจากแหล่งข่าวแล้วรายงาน หรือส่งข่าวไปยังหน่วยรวบรวมข่าวสาร หรือหน่วยข่าวกรอง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ หรือกรรมวิธีในการกำหนดเป้าหมาย เพื่อที่จะดำเนินการตามที่ได้รับผิดชอบให้บรรลุวงวัตถุประสงค์

(2) การดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสาร มี 2 วิธี คือ

ก. การรวบรวมข่าวสารแบบปฐมภูมิ หรือที่นิยมเรียกโดยทั่วไปในปัจจุบันว่า "การข่าวลับ" หรือปัจจุบันเป็นทางราชการคือ "การปฏิบัติการข่าว" หมายถึง การรวบรวมข่าวสารโดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการข่าวต่อแหล่งข่าวลับในพื้นที่โดยตรง

ข. การรวบรวมข่าวสารแบบทุติยภูมิ หรือปัจจุบันเรียกว่า "การรวบรวมข่าวสารทางธุรการ" เป็นการรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าวสารเปิดเผย เช่น นักหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นักท่องเที่ยว

(3) การกระจายข่าวกรอง คือ แจกกระจายข่าวกรองที่ผลิตไปสู่ผู้ใช้ โดยใช้แบบฟอร์มที่ง่ายต่อการเขียน ง่ายต่อการอ่าน และใช้เครื่องมือในการกระจายข่าวที่รวดเร็ว เพื่อให้ข่าวที่ได้นั้น ไปถึงมือผู้ใช้ทันเวลา ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการกระจาย 3 ประการ ดังนี้

ก. ทันเวลา

ข. เหมาะสม

ค. ความปลอดภัย

(4) การรายงานข่าว เมื่อได้ข้อมูลข่าวสารมาแล้ว ก็จะต้องมีการรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มิฉะนั้น ข้อมูลข่าวสารที่หามาได้ก็ไร้ค่าหรือไม่มีประโยชน์การรายงานข่าว มีหลักการสำคัญ ดังนี้

ก. รายงานตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยปราศจากอคติหรือความเห็นส่วนตัวลงไป

ข. สาระสำคัญของบการรายงาน สามารถแยกพิจารณาได้ เช่น
 ถูกต้อง พอเพียง ทันเวลา ใช้ประโยชน์จากข่าวสารที่รวบรวมหรือรายงานนั้นจะต้องมีประโยชน์ต่อ
 ผู้บังคับบัญชาการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการตัดสินใจ การวางแผน เป็นต้น

2) การบูรณาการด้านการข่าว

บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้ในด้านการบูรณาการด้านการข่าว เป็นการประชุมเพื่อบรรยาย สรุป และ
 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานความมั่นคง ประกอบด้วย ทหาร ตำรวจ
 กระทรวงมหาดไทย และจากกระทรวงการต่างประเทศ ช่วง พ.ศ. 2548 – 2551 ดังนี้

การประชุมหน่วยงานความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
 พ.ศ. 2548 สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

สถานการณ์ของการก่อความไม่สงบ โดยภาพรวมถือว่าจำนวนครั้ง
 ของการก่อเหตุและความรุนแรงได้ลดลง เมื่อเทียบกับในห้วงเวลาของปีก่อน หรือในไตรมาสที่ผ่านมา
 แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะไม่เกิดเหตุรุนแรงอีก อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ทำให้การก่อเหตุในช่วงนี้ลดลง
 คือการรุกของฝ่ายเราอย่างเต็มที่ สำหรับแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มก่อความไม่สงบจะมี
 ขบวนการแบ่งแยกดินแดนสายพันธุ์ใหม่ นำโดยครูสอนศาสนาเป็นหลัก การสร้างสถานการณ์ของ
 กลุ่มการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ โดยกลุ่มก่อความไม่สงบจะทำงานอย่างแยบยล มีศิลปะ
 ตั้งแต่การเก็งตัวบุคคลที่เคร่งศาสนา การฝึกร่างกาย/อาวุธ การปฏิบัติการจริง การโฆษณาชวนเชื่อ
 การสร้างข่าวลือ เป็นต้น ส่วนการประเมินศักยภาพของกลุ่มก่อความไม่สงบจะมีจุดแข็งมากกว่า
 จุดอ่อน สามารถดึงมวลชนให้อยู่เคียงข้าง ซึ่งจุดแข็งมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ จะรู้จัก
 ประชาชนในท้องถิ่น สามารถควบคุมประชาชนได้ด้วยการข่มขู่ อ้างอุดมการณ์ รู้จักภูมิประเทศ
 2) ด้านการข่าว รู้แนวทางแก้ไขปัญหาของฝ่ายตรงข้าม นำไปสู่แผนตอบโต้ได้อย่างได้ผล รู้ที่ตั้ง
 รู้จุดอ่อน จุดแข็งของฝ่ายตรงข้าม รู้รักษาความลับของฝ่ายตน 3) ด้านกำลังคน กำลังคนมีทักษะ
 ในการปฏิบัติการ กำลังคนมีจิตใจและอุดมการณ์สูง 4) ด้านยุทธวิธี เป็นฝ่ายรุก ริเริ่มตลอดเวลา
 วางแผนอย่างดีก่อนปฏิบัติการ เลือกรูปแบบที่มีโอกาสสำเร็จสูง มีการประสานงานระหว่างกลุ่ม
 ที่แบ่งงานกันก่อเหตุเป็นอย่างดี และปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติการได้รวดเร็ว คล่องตัวสูง
 สำหรับจุดอ่อน ได้แก่ แนวร่วมและมวลชนในวงกว้างยังไม่เหนียวแน่น การเคลื่อนไหวนอกพื้นที่
 อิทธิพลทำได้ยาก และยังขาดความร่วมมือจากกลุ่มภายนอกประเทศที่สำคัญ เช่น กลุ่มก่อการ
 ร้ายสากล และประเทศมุสลิม สำหรับแนวโน้มการปฏิบัติการของกลุ่มจะมุ่งสร้างสถานการณ์จาก

จุดอ่อนของฝ่ายรัฐ และพยายามทุกวิถีทางเพื่อขยายให้เป็นประเด็นในระดับสากลต่อไป โดยจะยังคงใช้วิธีการตอบโต้ด้วยยุทธวิธีแบบกองโจร

การประชุมหน่วยงานความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2549 สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

การก่อเหตุใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา สรุปภาพรวมเป็นการก่อเหตุก่อวิน ที่ใช้การเผาทรัพย์สินของเอกชนเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบโต้ภาครัฐด้วยวิธีที่คาดไม่ถึง ลักษณะการก่อเหตุเป็นการกระทำต่อเป้าหมายที่เข้าถึงและหลบหนีง่าย หลีกเลียงความสูญเสียจากการปะทะกับเจ้าหน้าที่ ส่วนสถานการณ์ในภาพรวมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป้าหมายยังคงเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ตำรวจ ทหาร ครู รวมไปถึงถึงราษฎรไทยพุทธและราษฎรมุสลิมที่ให้ความร่วมมือกับทางทหาร รูปแบบการก่อเหตุ เช่น การเผา ไบรยะต๊ะปุเรื่อใบ ลอบยิง ลอบวางระเบิด และการก่อเหตุใหญ่แต่ครั้ง กลุ่มก่อความไม่สงบจะรอคอยกระแส เงื่อนไขและเฝ้าจุดจุดอ่อนของฝ่ายเรา เพื่อจัดรูปแบบการก่อเหตุใหม่ ๆ จากนั้นจะกำหนดวันเวลาลงมือ โดยเลือกวันที่มีนัยสำคัญหรือสัญลักษณ์บางประการ สำหรับแนวโน้มของสถานการณ์น่าจะยังทรงตัวต่อไป โดยที่หากการระงับป้องกันไม่เป็นผล เชื่อว่าน่าจะมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากปรากฏข่าวสารเตรียมการก่อเหตุทั้งลอบยิงและวางระเบิดอย่างต่อเนื่อง โดยลักษณะเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่ การใช้เด็กและผู้หญิงชุมนุมล้อมเจ้าหน้าที่ การกักตัวข้าราชการ การใช้มวลชนเพื่อต่อรองหรือตอบโต้การปฏิบัติของฝ่ายเจ้าหน้าที่ การก่อกระแสชุมนุมขับไล่หน่วยทหารให้ออกนอกพื้นที่เมื่อรู้ว่าตนเองตกเป็นเป้าของการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ และทุกครั้งที่ภาครัฐกดดัน กลุ่มก่อความไม่สงบจะต้องตอบโต้

การประชุมหน่วยงานความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

แนวโน้มสถานการณ์ การก่อเหตุร้ายยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส สำหรับข่าวสารความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อความไม่สงบก็ยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่องเช่นกัน และการปฏิบัติการด้านการข่าว ฝ่ายข่าวได้แจ้งเตือนข่าวสารให้กับฝ่ายกำลังเจ้าหน้าที่ไปสูการตรวจค้นและได้อาวุธสงคราม ส่วนสถานการณ์ในภาพรวมก็ยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้น และไม่มีแนวโน้มว่าความรุนแรงจะลดลง แม้ว่าทางรัฐบาลนำนโยบายสมานฉันท์และแนวทางสันติวิธีมาใช้ แต่ก็เป็นตัวเร่งให้กลุ่มก่อความไม่สงบเพิ่มการปฏิบัติการมากขึ้น เพราะหากไม่ตอบโต้ กลุ่มก่อความไม่สงบเกรงว่ากลุ่มของตนจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในที่สุด ทางด้านยุทธวิธีมุ่งเน้นการโจมตีเป้าหมายของทางราชการ เช่น กองกำลังทหาร / ตำรวจ และ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งการปฏิบัติการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของกลุ่มก่อความไม่สงบ 3 ประการ ได้แก่ 1) การยกระดับความรุนแรงของการก่อเหตุ 2) การปฏิบัติการยั่วยุให้ฝ่ายรัฐต้องหันมาใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงต่อกลุ่มก่อความไม่สงบ 3) สร้างสถานการณ์เพื่อนำไปสู่การเกิดสงครามทางศาสนา/เชื้อชาติ จนทำให้มีมาตรการประกาศห้ามออกนอกเคหะสถานของ กอ.รมน. ภาค 4 ในพื้นที่ อำเภอยะหา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา สำหรับแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มก่อความไม่สงบ จำเป็นต้องประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างส่วนราชการหลายหน่วย อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่จะต้องประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ และเป็นเอกภาพ และผลักดันการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยเป้าหมายเพื่อให้บรรลุความสำเร็จคือการเอาชนะจิตใจ สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้นั้น เนื่องจากระดับชั้นของความรุนแรงที่มีอยู่ 3 ระดับ คือ 1) ความรุนแรงระดับผิวดินหรือความรุนแรงที่เกิดจากการก่อเหตุร้ายรายวัน การตอบโต้ด้วยอาวุธ 2) ความรุนแรงระดับโครงสร้าง 3) ความรุนแรงระดับทัศนคติ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาจึงต้องมุ่งแก้ไขให้ได้ถึงชั้นของความรุนแรงระดับทัศนคติ

การประชุมหน่วยงานความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2551 สรุปประเด็นสำคัญดังนี้

สถานการณ์ในภาพรวม สถานการณ์ที่ไม่รุนแรงที่ผ่านมา ไม่ได้บ่งชี้ว่าจะเกิดเหตุรุนแรงในสัปดาห์ต่อไปหรือไม่ สิ่งที่น่ากังวลคือข่าวการชน/ผลิตรระเบิด การปรากฏตัวของแกนนำในบางพื้นที่ ซึ่งเท่าที่ผ่านมายังไม่พบ แต่ก็ไม่ควรประมาท และสิ่งที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ การสับเปลี่ยนกำลังเก่ากับใหม่ ซึ่งกลุ่มก่อความไม่สงบจะสร้างเงื่อนไขต่อฝ่ายเรา เช่น การสร้างข่าวเรื่องขู่สาว การปรากฏตัวของผู้แต่งกายคล้ายทหารไปข่มขู่ทำความเสื่อมเสีย และการก่อเหตุขนาดใหญ่เพื่อให้เป็นข่าว หากพบว่าหน่วยกำลังที่สับเปลี่ยนเข้ามาใหม่พลั้งเผลอหรือตั้งหลักไม่ได้ก็จะก่อเหตุทันที การแก้ไขสถานการณ์การลักลอบเข้าเมืองไปมาเลเซียของคนไทยเชื้อสายมลายู โดยอ้างว่าทนต่อสถานการณ์ความรุนแรงในประเทศไม่ได้ นั้น มีความคืบหน้าในทางที่ดีขึ้นแต่สิ่งที่ฝ่ายเราต้องตระหนักคือมาตรการรองรับในกรณีที่ทางการมาเลเซียส่งตัวกลับไทย ได้แก่ การดำเนินคดีกับบุคคลที่มีหมายจับ การชดเชย/ตอบแทนครอบครัวที่ได้รับความสูญเสีย และการให้หลักประกันเรื่องความปลอดภัยที่จะไม่ถูกสร้างให้เป็นเงื่อนไขทางสังคม ส่วนสถานการณ์เฉพาะหน้า เช่น การหยุดงานวันศุกร์ ดีขึ้นทุกแห่ง ยกเว้นที่ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยชาวบ้านเชื่อว่าเป็นการเชือดไก่ให้ลิงดู จัดการต่อผู้ที่ไม่เชื่อคำขู่และออกไปกรีดยางในวันศุกร์

และไม่ควรมองข้ามกองหิน กองทรายริมทาง เพราะอาจเป็นที่ซุกซ่อนวัตถุระเบิดได้ ส่วนความเป็นไปได้ในการเกิดเหตุร้ายที่จังหวัดยะลา กลุ่มก่อความไม่สงบยังคงเลือกใช้การยิงเป็นหลัก โดยยังต้องระมัดระวังการลอบวางระเบิดต่อเป้าหมายที่มีจุดอ่อนในการป้องกันตนเอง ทั้งครู พระ เจ้าหน้าที่ ส่วนที่จังหวัดปัตตานีนั้นพื้นที่ใฝ่ระวังยังคงเป็นพื้นที่เดิม คือ อำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง เป้าหมายยังเป็นกลุ่มเดิม คือ ทหาร ตำรวจ ประชาชน ครู ลูกจ้าง ที่จังหวัดนราธิวาส มักก่อเหตุโดยการลอบยิง การระเบิดโดยเฉพาะเส้นทางรถไฟ สะพานรถไฟ ก็ยังมีอาชญากรรม จังหวัดสงขลา พื้นที่ใฝ่ระวังยังเป็น อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอจะนะ ลักษณะการก่อเหตุยังคงเป็นการก่อกรวม และลอบยิง

1.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

- 1) ขาดการบูรณาการด้านการข่าว การประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) การไม่มีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4) ขาดงบประมาณ
- 5) ขาดความรู้ ความเข้าใจในภาษา วัฒนธรรม ประเพณีของคนในพื้นที่

1.3.3 ทิศทางการทำงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 2 ทิศทาง ดังนี้

- 1) ทิศทางบทบาทในการทำงาน

สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีทิศทางเกี่ยวกับบทบาทในการทำงานด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

  - (1) กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนงานในการแก้ไขปัญหา
  - (2) การเป็นหน่วยงานหลักด้านการข่าว
  - (3) การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร
  - (4) การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารแก่หน่วยงานหลักด้านความมั่นคง
- 2) ทิศทางการทำงานในอนาคต

สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีทิศทางเกี่ยวกับการทำงานในอนาคตด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

- (1) การบูรณาการด้านการข่าว
- (2) ตามนโยบายของรัฐบาล
- (3) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
- (4) การเพิ่มประสิทธิภาพข่าวกรอง

2. อภิปรายผล

บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 2 บทบาท ดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานด้านการข่าว สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีการปฏิบัติงานด้านการข่าวของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 4 อย่าง ดังนี้

2.1.1 การรวบรวมข่าวสาร เจ้าหน้าที่จะดำเนินการรวบรวมข่าวสารส่งข่าวไปยังหน่วยรวบรวมข่าวสาร หรือหน่วยข่าวกรองเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือกรรมวิธีในการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป็นการเก็บรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าวลับ และแหล่งข่าวเปิดเผย ซึ่งในการรวบรวมข่าวสารต้องดำเนินการให้ทันเวลาสำหรับการรวบรวมข่าวสาร ประกอบด้วย

- 1) หน่วยรวบรวมข่าวสาร ได้แก่ เจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร หรือหน่วยที่รวบรวมข่าวสาร หรือการดำเนินการวิธีต่อข่าวสารโดยการวิจัย ค้นหา ฝ้าตรวจ ซักถาม เป็นต้น
- 2) ระบบการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ระบบการติดต่อ การรายงานข่าวสาร ให้สามารถส่งข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้อย่างปลอดภัย
- 3) แหล่งข่าว ได้แก่ บุคคล สิ่งของ หรือ ระบบงาน ที่เป็นต้นตอให้เกิดข่าวสาร โดยที่ข่าวสารอาจอยู่หรือไม่อยู่ในการควบคุมของฝ่ายเราก็ได้ โดยที่เจ้าหน้าที่ด้านการข่าวจะต้องรู้จักเลือกแหล่งข่าวสาร ซึ่งแบ่งออกเป็น แหล่งข่าวลับ หมายถึง แหล่งข่าวที่ให้ข่าวสารกับฝ่ายเราโดยที่ฝ่ายตรงข้ามนั้นไม่ทราบ และแหล่งข่าวเปิดเผย หมายถึง แหล่งข่าวที่ฝ่ายเกี่ยวข้องกับข่าวสารนั้นไม่ปิดบังข่าวสารที่ฝ่ายเราต้องการ เช่น นักหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

สำหรับการปฏิบัติงานด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยต้องมีความรู้ในหลักพื้นฐานในการปฏิบัติงานด้านการข่าว ดังนี้

1) การปฏิบัติการด้านการข่าวและด้านยุทธวิธี มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพราะความสำเร็จของการปฏิบัติการด้านยุทธวิธี จะเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบการปฏิบัติการด้านการข่าวที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการปฏิบัติการด้านการข่าวกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านยุทธวิธีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

2) ข่าวกองจะต้องใช้ประโยชน์ได้ คือ มีประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การแก้ไขปัญหา การควบคุม การปฏิบัติ และที่สำคัญต้องตรงกับความต้องการของใช้ข่าว มิฉะนั้น การปฏิบัติการข่าวกรองก็จะสูญเปล่า

3) ข่าวกองจะต้องทันเวลา เพราะการใช้ข่าวกองที่มีสอดคล้องกับสถานการณ์นั้นจะมีคุณค่ามากที่สุด ก็ต่อเมื่อเรานำมาใช้ได้ทันเวลา ถ้าหากล่วงเวลาไปคุณค่าก็จะลดลงไปตามลำดับ ดังนั้น ความทันเวลาอาจมีความสำคัญมากกว่าความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข่าว

4) การวางแผนและการปฏิบัติการข่าวกรองจะต้องให้มีความอ่อนตัวที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ได้ตลอดเวลาและดีที่สุด

5) ต้องมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอย่างเข้มงวดทั้งหน่วยข่าวกรองและบุคคลหรือหน่วยที่ใช้ข่าวกรอง เพื่อมิให้ข่าวสารรั่วไหลไปถึงฝ่ายตรงข้าม

6) การปฏิบัติการข่าวกรองจะต้องใช้จินตนาการ ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ และความสมเหตุสมผล ปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลต่าง ๆ

7) การปฏิบัติงานข่าว ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยปฏิบัติการข่าวต่าง ๆ อย่างแน่นแฟ้นเพื่อมิให้เกิดการซ้ำซ้อนของงานหรือเป้าหมายโดยไม่จำเป็น

2.1.2 การดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสาร ได้แก่ วิธีการดำเนินการรวบรวมข่าวสาร ดังนี้

1) การรวบรวมข่าวสารแบบปฐมภูมิ หมายถึง การรวบรวมข่าวสารโดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการข่าวต่อแหล่งข่าวลับในพื้นที่ที่รับผิดชอบโดยตรง

2) การรวบรวมข่าวสารแบบทุติยภูมิ หมายถึง การรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าวสารที่เปิดเผย เช่น นกหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นักท่องเที่ยว

ขั้นตอนการดำเนินการต่อข่าวสาร

1) การบันทึกข่าวสาร เป็นขั้นตอนที่ประกันว่าข่าวสารทั้งหมดที่ฝ่ายการข่าวรับมานั้นสามารถจะใช้ประโยชน์ เพื่ออ้างอิงในอนาคต โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกข่าวสาร ได้แก่ บันทึกประจำวัน แผนที่สถานการณ์ เอกสารแยกเรื่อง แฟ้มข่าวกรอง

2) การประเมินค่า เป็นการตรวจสอบข่าวสาร ความเชื่อถือได้ของแหล่งข่าวสาร และความแน่นอนของข่าวสาร

3) การตีความข่าวสาร ประกอบด้วย

(1) การวิเคราะห์ เป็นการกลั่นกรองการแยกข่าวสารที่ได้ประเมินค่าแล้ว ในการวิเคราะห์จะต้องใช้การวินิจฉัยที่ดีและมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจหรือพื้นที่ปฏิบัติเป็นอย่างดี

(2) การสนธิกรรม เป็นการรวมส่วนต่าง ๆ ที่ได้แยกออกแล้วในขั้นตอนวิเคราะห์ไปรวมกับข่าวสารอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพที่เป็นไปได้

(3) การอนุมาน เป็นการพิจารณาเหตุผลจากสมมติฐานที่ได้กำหนดขึ้น แล้วทดสอบและพิจารณาถึงความเป็นไปได้จากการที่ได้นำมาสนธิกรรม

2.1.3 การกระจายข่าวกรอง คือ การแจกกระจายข่าวกรองที่ผลิตได้นำไปสู่ผู้ใช้ข่าว และใช้เครื่องมือกระจายข่าวที่รวดเร็ว เพื่อให้ข่าวนั้นไปถึงมือผู้ใช้ทันเวลา ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการกระจายข่าวกรอง ได้แก่ ทันทเวลา เหมาะสม และความปลอดภัย

2.1.4 การรายงานข่าว เมื่อเราได้ข้อมูลข่าวสารมาแล้ว จะต้องมีการรายงานข่าวให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มิฉะนั้น ข้อมูลข่าวที่เราหามาได้ ก็จะไม่ไร้ค่าหรือไม่มีประโยชน์ การรายงานข่าวมี 4 ประเภท ได้แก่

1) การรายงานด่วน หมายถึง การรายงานข่าวตามหัวข้อข่าวสารที่สำคัญ เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญมีคุณค่าที่ต้องรายงานทันที การรายงานด่วนจะต้องส่งออกไปด้วยวิธีการสื่อสารที่รวดเร็วที่สุด ทั้งนี้ต้องมีการรักษาความปลอดภัยตามความจำเป็น

2) รายงานตามวงรอบ หมายถึง การรายงานข่าวตามกำหนดเวลา เช่น รายงานข่าวประจำวัน รายงานข่าวประจำสัปดาห์ รายงานข่าวกรอง 1 เดือน โดยรูปแบบจะเป็นไปตามแต่ละหน่วยงานที่กำหนด เรื่องที่รายงานไม่ควรเป็นรายละเอียดเหมือนกับรายงานด่วน

3) รายงานข่าวกรอง หมายถึง การกระทำตามโอกาสอันควร ไม่มีกำหนดแน่นอนใช้เครื่องมือส่งข่าวที่เร็ว รายงานข่าวกรองจะมีข้อสรุปของฝ่ายข่าวกรองติดไปด้วย

4) รายงานข่าวกรองเพิ่มเติม หมายถึง การกระทำตามคำร้องขอของหน่วยใช้ข่าวเพื่อเติมรายละเอียดในรายงานข่าวกรอง (ปกติ)

2.2 การบูรณาการด้านการข่าว สำนักข่าวกรองแห่งชาติและหน่วยงานความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย ทหาร ตำรวจ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ มีการประชุมเพื่อบรรยาย สรุป และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังนี้

สถานการณ์ในภาพรวมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป้าหมายของการก่อเหตุของกลุ่มก่อความไม่สงบ ยังคงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ตำรวจ ทหาร ครู รวมไปถึงราษฎรไทยพุทธและราษฎรมุสลิมที่ให้ความร่วมมือกับทางการ รูปแบบของการก่อเหตุ การเผา การโปรยตะปูระเบิด การลอบยิง การวางระเบิด หรือเป็นการก่อวินาศกรรมที่ใช้การเผาทรัพย์สินของทางราชการและเอกชนเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบโต้ภาครัฐด้วยวิธีที่คาดไม่ถึง กระทำต่อกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงและหลบหนีง่าย หลีกเลียงความสูญเสียจากการปะทะกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถึงแม้ว่าทางรัฐบาลจะนำนโยบายสมานฉันท์และแนวทางสันติวิธีมาใช้ แต่ก็เป็นตัวเร่งให้กลุ่มก่อความไม่สงบเพิ่มการปฏิบัติการมากขึ้น เพราะหากไม่ตอบโต้แล้ว กลุ่มก่อความไม่สงบเกรงว่าตนเองจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้สำหรับแนวโน้มของสถานการณ์น่าจะยังทรงตัว โดยที่หากการระงับป้องกันไม่ได้ผล เชื่อว่าน่าจะมีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากปรากฏข่าวสารการเตรียมก่อเหตุ ทั้งลอบยิง วางระเบิด อย่างต่อเนื่อง โดยลักษณะเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ การใช้เด็กและสตรีชุมนุมล้อมเจ้าหน้าที่ การกักตัวข้าราชการ การใช้มวลชนต่อเรื่องหรือตอบโต้การปฏิบัติของฝ่ายเจ้าหน้าที่ การก่อกระแสมุขมขับไล่หน่วยทหารให้ออกนอกพื้นที่เมื่อรู้ว่าตนตกเป็นเป้าของเจ้าหน้าที่ หรือกลุ่มก่อความไม่สงบจะมุ่งสร้างสถานการณ์จากจุดอ่อนของฝ่ายรัฐ และพยายามทุกวิถีทางเพื่อขยายให้เป็นประเด็นในระดับสากลต่อไป ส่วนการประเมินศักยภาพของกลุ่มก่อความไม่สงบ จะมีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน จุดแข็งของกลุ่มก่อความไม่สงบ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ จะรู้จักประชาชนในท้องถิ่น ควบคุมประชาชนได้ด้วยการข่มขู่ อ้างอุดมการณ์ รู้จักภูมิประเทศ 2) ด้านการข่าว รู้แนวทางแก้ไขปัญหาของฝ่ายตรงข้าม นำไปสู่แผนตอบโต้ได้อย่างได้ผล รู้ที่ตั้ง รู้จุดอ่อน จุดแข็งของตรงข้าม รู้รักษาความลับของฝ่ายตน 3) ด้านกำลังคน มีทักษะในการปฏิบัติการ 4) ด้านยุทธวิธี เป็นฝ่ายรุก ริเริ่มตลอดเวลา วางแผนอย่างดีก่อนการปฏิบัติการ เลือกเป้าหมายที่มีโอกาสสำเร็จสูง สำหรับจุดอ่อนของกลุ่มก่อความไม่สงบ ได้แก่ แนวร่วมและมวลชนในวงกว้างยังไม่เหนียวแน่นขาดความร่วมมือจากกลุ่มภายนอกประเทศ

จากสถานการณ์โดยภาพรวมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มก่อความไม่สงบใช้เป้าหมายของการก่อเหตุเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนผู้บริสุทธิ์เป็นหลัก และเชื่อว่าสถานการณ์น่าจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เนื่องจากปรากฏข่าวสารการเตรียมก่อเหตุร้าย เช่น การ

ลอบยิง การวางระเบิด การกักตัวเจ้าหน้าที่ ซึ่งการก่อเหตุดังกล่าวสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนของจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างยิ่ง ประชาชนมีความรู้สึกที่ว่าตนเองไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นับว่าเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาของกลุ่มก่อความไม่สงบ ดังนั้น สำนักข่าวกรองแห่งชาติและหน่วยงานความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่อยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่มีพระบรมราชโองการว่า “ประเทศจะมั่นคงปลอดภัยก็ต่อเมื่อมีสันติสุขและมั่นคงสมบูรณ์ ความมั่นคงปลอดภัยจะช่วยให้ประชาชนทุกชั้นของประเทศมีชีวิตอยู่อย่างสงบสุข ไม่ว่าจะมีความระแวงหรือปานกลางอยู่ในกรุงหรือชนบท” ของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำรัสว่า “ความมั่นคงแห่งชาติจะมีได้ก็เพราะประชาชนอยู่ร่วมกันได้ดี เรียบร้อย และสามารถประกอบอาชีพ เลี้ยงคนได้โดยปกติ ไม่ต้องสู้ ไม่ต้องผจญ หรือหวาดระแวงภัยอันตรายที่คุกคามเบียดเบียนอยู่ตลอดเวลา และผลงานวิจัยของ วีรศักดิ์ อุปลสิทธิ์ (2545) เรื่อง บทบาทศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของ นวัต บุญรักษา (2548) เรื่อง นโยบายการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ และของ สรศิริ ปัญญาพันธ์ (2549) เรื่อง บทบาทของกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการแก้ไขปัญหากลุ่มก่อความไม่สงบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาลุ่มก่อความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

3.1.1 สำนักข่าวกรองแห่งชาติและหน่วยงานความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมีการบูรณาการในการทำงานด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.2 สำนักข่าวกรองแห่งชาติควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งควรมีการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม และควรเพิ่มบุคลากรลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับภารกิจของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

3.1.3 การมีกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจาก การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีแต่ความเสี่ยง ความเครียด และอันตราย

3.1.4 สำนักข่าวกรองแห่งชาติควรเพิ่มงบประมาณลงไปในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.5 สำนักข่าวกรองแห่งชาติควรสร้างแรงจูงใจแก่ข้าราชการที่ลงไปปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การให้สิทธิพิเศษ ความเจริญก้าวหน้าของตำแหน่ง

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำวิจัยเรื่องบทบาทของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2.2 ถ้ามีการวิจัยบทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) ด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) ต่อไป ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ข้าราชการหน่วยงานด้านความมั่นคงด้วยตนเอง